

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Information

Att ansöka om bidrag till kulturmiljövård enligt förordning (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer

Statsbidrag till kulturmiljövård

Svenska staten har under många år beviljat bidrag till olika typer av insatser för kulturmiljön. Bidragen regleras sedan 2010 i förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Riksantikvarieämbetet fördelar medlen till landets länsstyrelser, som i sin tur fördelar dem till olika projekt inom respektive län. Förordningen ger enskilda personer, föreningar, kommuner, stiftelser och bolag möjlighet att söka bidrag till vård av värdefulla kulturmiljöer och till olika typer av projekt som syftar till att tillgängliggöra och informera om kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Utöver statsbidraget beviljas även bidrag till kulturmiljövårdsinsatser inom landsbygdsprogrammet (LBP), vanligen inom satsningen Utvald miljö till överloppsbyggnader, samt som så kallade bygdemedel (bygdeavgiftsmedel).

Till vad kan man söka bidrag?

Bidrag kan sökas till byggnadsvård, till vård av kulturlandskap och fornlämningar samt till projekt som syftar till att informera om och tillgängliggöra kulturmiljöer. Bidrag till kulturmiljövård kan sökas för de åtgärder och kostnader som bedöms vara kulturhistoriskt motiverade. Stöd i samband med arkologiska utgrävningar behandlas i särskild ordning – kontakta länsstyrelsen om detta skulle vara aktuellt.

Exempel på åtgärder som kan vara aktuella för bidrag:

- » att bevara byggnader som idag saknar användning men som är viktiga för den kulturhistoriska miljön, så kallade överloppsbyggnader
- » att behålla byggnadsdetaljer som saknar modern funktion
- » arbeten som kräver specialistkompetens samt äldre typer av hantverksmetoder och material. Vid byggnadsvård syftar bidraget till att bevara byggnadens kulturhistoriska värden. Det betyder att restaureringsarbetet, metoder och material skall vara anpassade till husets ålder och konstruktion. Kraven på hantverket är höga, och det är därför viktigt att den aktuella entreprenören är kunnig vad gäller äldre metoder och har erfarenhet från just restaurering av äldre byggnader. Råd i byggnadsvårdsfrågor kan erhållas från Jamtlis Kulturhistoriska sektion, telefon 063-15 01 00
- » projektering av byggnadskonsult inför restaureringsarbeten samt dokumentation
- » tillgängliggörande av värdefulla kulturmiljöer. Det kan handla om olika typer av fysiska insatser för att underlätta för funktionshindrade att besöka en miljö. Det kan också handla om att inom projektformens ram uppmärksamma kulturhistoriska miljöer och företeelser som på andra sätt är svårtillgängliga
- » informationsinsatser, till exempel skyltar
- » framtagande av kunskapsunderlag, till exempel vårdplaner inför restaureringsarbeten, men även andra större utredningar
- » arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande och mindre arbetsföretag
- » röjning, slätter, bete och liknande vårdåtgärder vid fornlämningar
- » skötsel av kulturhistoriskt värdefulla landskap och parker
- » särskilda satsningar, som särskilt utlyses av länsstyrelsen eller Riksantikvarieämbetet. Det kan till exempel handla om insatser som bidrar till att bredda den traditionella synen på kulturarvet
- » antikvarisk medverkan, till exempel i samband restaurerings- eller utredningsarbete.

Prioriteringar och bedömning av ansökan

Bidragsansökan prövas av Länsstyrelsen i Jämtlands län, som är beslutande myndighet. Besluten får inte överklagas. Samråd sker ibland med läns museet eller annan antikvarisk expertis inför besluten. Eftersom de ekonomiska medlen är begränsade, tvingas Länsstyrelsen göra prioriteringar bland de sökande.

Prioriteringen påverkas bland annat av

- » om en byggnad eller miljö är skyddad som byggnadsminne eller kulturresevat, eller om den ingår i ett så kallat riksintresse för kulturmiljövården. Vilka riksintressena är framgår av länsstyrelsens hemsida. Det kan även ha betydelse om byggnaden eller miljön omfattas av skydd enligt plan- och bygglagen
- » om kulturmiljön har särskild betydelse för förståelsen av historiska sammanhang eller har särskild lokal eller regional betydelse
- » om kulturmiljön är eller planeras bli tillgänglig för allmänheten
- » sökandens egen insats och övrig möjlighet till samfinansiering från andra bidragsgivare
- » utsikterna att förvalta de kulturhistoriska värdena på lång sikt
- » kostnadernas rimlighet och åtgärdernas relevans
- » om ansökan är komplett
- » fornlämningens betydelse. Länsstyrelsen prioriterar fasta fornlämningar som kommer att ingå i länsstyrelsens fornvårdsprogram (klart 2013–2014)
- » om en byggnad är av överlopskaraktär, dvs saknar modern funktion, men är av stort kulturhistoriskt intresse. Sådana byggnader har generellt sett ansetts vara hotade av förfall och rivning i större grad än byggnader som ännu är i bruk.

Vem kan söka bidrag?

De flesta kan söka – enskilda personer, företag, föreningar, kommuner, museer, stiftelser eller bolag. Vid ansökan om bidrag till åtgärder på en fastighet man inte äger själv kan fullmakt eller särskilda avtal dock krävas. Bidrag får inte utgå till statliga fastighetsförvaltare eller till åtgärder som har rätt till statlig så kallad kyrkoantikvarisk ersättning.

Hur stort är bidraget?

Länsstyrelsen gör en "fall-till-fall-bedömning" om kostnaderna i projektet kan anses vara kulturhistoriskt motiverade. Länsstyrelsen ställer i de allra flesta fall krav på att sökande själv skall kunna delfinansiera projektet kontant. Bidragen är ingen rättighet, till exempel för ägare av byggnadsminnen, utan kan bara beviljas i mån av att det finns tillräckliga medel aktuellt budgetår.

När det gäller byggnadsvård kan det ibland vara komplicerat att avgöra vad som är kulturhistoriskt motiverade kostnader inom ramen för ett större restaureringsprojekt. Det är därför angeläget att ansökan är noggrant utförd. Vanligtvis ställs frågan om vad som kan anses vara fastighetsägarens normalåtagande och vad som är fördyrande omständigheter. Normalt, löpande underhållsarbete är inte bidragsberättigat.

Bidragsbeloppen har under en lång följd av år varit generösare när det gäller byggnader som saknar modern funktion (överlopsbyggnader) än när det gäller byggnader som ännu är i drift, till exempel bostäder. Länsstyrelsen har bedömt att en större andel av insatserna på överlopsbyggnaderna kan anses vara kulturhistoriskt motiverade än när det gäller privata bostäder och affärsfastigheter. I det senare fallet har man bedömt att ett större eget ansvar bör åligga fastighetsägaren själv.

Länsstyrelsen prioriterar särskilt lagskyddade miljöer. I dessa fall finns särskilda skyddsbestämmelser, som talar om vilka typer av åtgärder som får genomföras. De kulturhistoriskt motiverade kostnaderna bedöms i de fallen vanligen vara de särskilda merkostnader som uppstår när bestämmelserna ställer olika typer av krav på bevarandeåtgärder. Det kan också röra sig om kostnader för rena räddningsinsatser, ofta taktäckning och avvattning.

Enligt praxis har länsstyrelsen beviljat högst 90 procent av de beräknade kulturhistoriskt motiverade kostnaderna vid restaurering av objekt inom byggnadsminnesförklarade miljöer och i riksintresseområden för kulturmiljövården. Övriga miljöer har beviljats bidrag med upp till 50 procent av de kulturhistoriskt motiverade kostnaderna.

Hur länge får ett projekt pågå?

Vanligtvis beviljas bidrag bara för ett år i taget, och bidraget skall i de fallen redovisas samma år som arbetet slutförs. I vissa fall kan bidrag beviljas för en längre period, dock längst under tre år. De fastställda bidragsbeloppen får inte flyttas från ett år till ett annat.

Vad beviljas inte bidrag?

I följande fall beviljas bidrag normalt sett inte:

- » till arbeten som påbörjats innan länsstyrelsen fattat beslut om bidrag
- » till vanligt, löpande underhållsarbete
- » till moderna material, tilläggsisolering, installationsarbeten, standardfönster eller liknande i samband med byggnadsvård. Projektering av ny-, om- eller tillbyggnad
- » till eget eller ideellt arbete – delvis av skattetekniska skäl, delvis eftersom det är svårt att kunna bedöma den sökandes egna möjligheter att utföra arbetet. Bidrag beviljas i särskilda fall till lönekostnader, men de måste då kunna redovisas noggrant
- » till material och hantverksmetoder som inte är anpassade till objektets kulturhistoriska värde
- » till forskning och utveckling, så kallade FoU-insatser
- » till löpande verksamhetskostnader, till exempel inom en förening
- » till utställningsverksamhet vid museer. Bidrag till arbetslivsmuseer kan dock sökas direkt hos Riksantikvarieämbetet.

Ansökan

Ansökan skall göras på blankett som finns på www.lansstyrelsen.se/jamtland. Blanketten kan även beställas från länsstyrelsen per telefon.

Ansökan skall skickas till:
Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 ÖSTERSUND

Blanketten skall ha kommit in senast 31 oktober för prövning inför nästkommande budgetår. Är ansökan inte komplett kan ärendet inte hanteras.

Förutom ifylld blankett bör en ansökan innehålla

- » Problembeskrivning och syfte med åtgärden. Vad är det som ska åtgärdas? Vad vill man uppnå med åtgärden?
- » Projektbeskrivning. Vid byggnadsvård ska en arbetsbeskrivning bifogas, där planerade åtgärder, metoder och material beskrivs. Arbetsbeskrivningen bör författas av (eller i samråd med) byggnadskonsult eller tilltänkt entreprenör/hantverkare
- » En genomarbetad kostnadsberäkning (eller offert från entreprenör). En uppskattning av den kulturhistoriska merkostnaden (även kallad antikvarisk överkostnad) ska göras, det vill säga vad som kan bedömas vara fastighetsägarens normalåtagande och vad som kan anses vara fördyrande med anledning av att särskilda material, utföranden och metoder måste användas av kulturhistoriska skäl. Bidraget avser täcka en del av dessa fördyringar.
- » Fotografier på aktuellt objekt och kringliggande miljö
- » Karta med aktuellt objekt markerat
- » Ritningar, historik med mera som ibland kan behövas för att beskriva projektet eller platsen närmare.